

ПАХТАЧИЛИК, ЧОРВАЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ЯНГИ МУВАФФАҚИЯТЛАР САРИ!

ФАННИНГ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИЛАН АЛОҚАСИНИ МУСТАХКАМЛАЙЛИК

Ўртоқ Н. С. ХРУЩЕВНИНГ Ўзбекистон олимлари билан учрашуви

14 ноябрда КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Н. С. Хрущев Тошкентдаги пахтачилик илмий текшириш институтида бўлди.

Бу йлнинг муассасанинг коллектив пахтакор районларида қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг ақтуал проблемалари соҳасида атрафчи тадқиқотлар олиб бормоқда. Институтида етти бўлин бўлиб буларда юз илмий ходим, шу жумладан 37 фан кандидат ишлагамоқда.

Олимлар Н. С. Хрущевга ёз ишлари тўғрисида сўзлаб бердилар.

Институтининг фаолиятида алмашиб экинчи турли схемаларини текшириб кўриш катта ўрин олади. Бўлим раҳбари В. Г. Березовский шу тадқиқотларнинг натижалари тўғрисида гапириб берди. В. Г. Березовский, жумладан, маккажўхори билан беда қўшиб экилаётганлиги, йилга икки ҳосил олинаятганлиги ҳақида сўзлайди. Бундай усул ўқланганлигида тўпқоннинг унумдорлиги камайибди, балки озуқа единишлари кўпроқ ҳосил бўлади. Н. С. Хрущев кўкларда нўхат экинни синаб кўриш ва ҳар гектар ердан камида 30 центнердан до олишни масала қўлади. Шундан кейин эса маккажўхори экиш ва хўжаликнинг эҳтиёжларига қараб, маккажўхори дони ёки бўлаи кўк поят этиштириш керак.

Олим айтдики, биз кўкларда бошқа дуккакли экин — вика экиб тақриба қилиб кўрдик. Вика ётиб

қолмаслиги учун қўшимча сулла ёки арпа экидик...

Н. С. Хрущев, бу — док-юнусдан қолган жуда эски усул эканлигини айтиб, илгор хўжаликлар иҳати ётиб қилишдан сақлаётган экинлар экиндан воз кечганлигини эслатиб ўтди. Украинадаги соҳхоз раиси В. М. Кавун бу вазифани осонгина ҳал қилди. У бир гектар ерда экилади нўхат нормасини 110 килограммдан 350 килограммгача кўпайтирди ва ҳар гектар ердан 30 центнердан кўпроқ дон олди. У этиштирган нўхат поиси бурама спиралга ўхшайди. Нўхат ҳосили йиғиштириб олинаётганлиги кўрганга қувониб кетасан, киши. Унинг гарам-гарам боғлари денгиз тўлиғини ўхшайди. Липецк об-ластинидаги «Петровский» совхозининг директори, тақриб раҳбар И. П. Воловченко ўртоқ Кавундан ҳам ўзи кетди. У ҳар гектар ерда тор қаторлаб 270 килограмм нўхат экиди. Гектар бошига эса 42,2 центнердан дон этиштирди. Нова-торларнинг тақрибаси нўхатнинг ёлғиз ўзини экиш кераклигини ис-бот қилди.

Институт директори илмий қисм бўйича ўринбосари, қишлоқ хўжалик фанлари қилидаги М. А. Белоусов турли ўғитлардан фойдаланиш билан, пахта ва бошқа экинлар ҳосилдорлигини кўтаришда бу ўғитларнинг берадиган самарасини ошириш билан боғлиқ тақрибларга нўхатлиб ўтди. Ўртоқ Н. С. Хрущев олимларнинг эътиборини академик Т. Д. Лисенко методи бўйича гўнг-тўп-роқ компостлари ва органик-минерал ўғитлар аралашмасини қў-

ланишга жалб этади. Бундай ўғит-лар жуда яхши натижа беради. Бу ўғитлардан пахтачиликда қандай қилиб яхшироқ фойдаланиш тў-ғрисида ўйлаб кўриш керак.

Институт кейинги вақтларда чи-гит экиннинг бир қанча схемала-рини синаб кўрди.

Бўлим раҳбари М. П. Меднис қуйидагиларни айтди:

— Илгари хўжаликларнинг қўп-чилигида 60×60 схемаси қўлла-нилар эди. Аммо бу схема гўза-тупларнинг зарур қалинлигида бў-лишини таъминламайди. Бизнинг фикримизча, 60×45 схемаси энг прогрессив схемадир. Бу схема-нинг афзаллиги шундаки, ҳар гектар ердан нўза тупларнинг қалинлиги 60×60 схемаси бўйича экишдагига нисбатан 20 минг туп кўпаяди. Шу билан бирга гўзани машина ердами билан парварши қилиш ва ҳосилини машинада те-риш учун қулай шарт-шароит сақ-лашиб қола беради.

Олим бу йил институт далала-ридаги пахтанинг 50 проценти ма-шиналарда терилганлигини айтга-нида. Н. С. Хрущев илмий муас-сасида ҳосилнинг ҳаммаси машина билан йиғиштириб олиниши ке-раклигини ўқитди. Акс ҳолда, институт илгор тақрибани ўтқа-зувчи эмас, балки қолоқ метод-ларни ёнвари муассаса бўлиб қола-ди. Барча ишларни максимал за-ракда механизациялаш — биз-нинг йўлимиз. Визда машина катта истиқболга эгадир. Қўл ме-ханизининг ўрнини машина эгалла-риш керак. Кетмон ва қоп ўтмиш сарфитидир.

(Охири учинчи бетда)

БУТУН ДУНВО ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ
МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИИ
СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО
КОМИТЕТА КОМПАРТИИ ЎЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО
СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

43-йил чикиши
№ 267 (12.016)

Чоршанба, 15 ноябрь 1961 йил

Баҳоси 2 тийин.

БУГУН ТОШКЕНТДА ЎРТА ОСИЁ РЕСПУБЛИКА-
ЛАРИ, ОЗАРБАЙЖОН ССР ВА ҚОЗОҒИСТОН ЖАНУ-
БИЙ ОБЛАСТЛАРИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХОДИМЛА-
РИНИНГ КЕНГАШИ ОЧИЛАДИ.

КЕНГАШ ИШИДА КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ
СЕКРЕТАРИ, СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ РАИСИ ЎРТОҚ
Н. С. ХРУЩЕВ ИШТИРОК ҚИЛАДИ.

КЕНГАШ ҚАТНАШЧИЛАРИГА АЛАНГАЛИ САЛОМ!

ПАХТАКОР РЕСПУБЛИКАЛАР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХОДИМЛАРИНИНГ КЕНГАШИ

Совет Иттифоқи коммунисттик партияси XXII съездининг тарихий қарорлари, партиянинг сўзид яқинлиқ билан қабул қил-ган янги Программаси бутун совет халқи каби республикамиз меҳнат-кашларининг ҳам сисий активлиги ва меҳнат ғайратини мисли кў-рилмаган даражада ошириб юбор-ди. Улар партиянинг сўзидининг илҳомбахш ҳужжатларидан беи-ҳод руҳланиб ўзларининг бутун куч ва ғайратларини, қалбларининг бутун ҳароратини мамлака-тининда коммунизм қурилишининг удуввор программасини амалга оширишга сарфламоқдалар.

Ана шундай қувончли ва шоди-ёна кунларда, эркин, икдорий ком-мунисттик меҳнатнинг қудратли сифонисеи республикамиз бўйлаб берадла янграётган зақли дам-ларда Тошкентга қардонимиз, ўз-бек халқининг энг яқин, энг азиз ва меҳрибон устоз ўртоқ Никита Сергеевич Хрущев келди. Жоан-жон коммунисттик партияга, содиқ ленинчи ўртоқ Н. С. Хрущевга чексиз муҳаббат туйғуларин билан тўлиб-тошган республикамиз меҳ-наткашлари азиз меҳмонни эф-самизинг билан кутиб олдилар. КПСС XXII съезди белгилаб бер-ган улугвор режаларини шараф билан амалга оширишга тайёр экан-ликлариин низоҳ қилдилар.

Бугун Тошкентда КПСС Марка-зий Комитетининг Биринчи секре-тари СССР Министрлар Совети-нинг Раиси ўртоқ Н. С. Хрущев иштирокда Ўрта ОСИЁ респу-бликалари, Озарбайжон ССР ва Қозо-ғистон жанубий областлари қиш-лоқ хўжалик ходимларининг ке-нгаши очилди. Кенгаш пахтачилик ва чорвачилик маҳсулотлари этиш-тиришни кўпайтириш, қишлоқ хў-жалигини янада ривожлантириш масалаларини муҳокама қилди.

Ўртоқ Н. С. Хрущев 10 ноя-брда Тошкент аэровокзалида ку-тиб олувчиларнинг гўлдурас қар-сақлари остида КПСС XXII съез-динан кейин кўп ўтмай, серкўбш Ўзбекистонга келганлигидан хур-санд ақаллигини айтиб, бундай де-ди:

— Бизнинг гаплашиб олишимиз керак бўлган масалалар бор. Пах-та тўғрисидагина эмас, гўшт тў-ғрисида ҳам гаплашиб олишимиз керак. Яхши кийимга яхши овқат

арашади. Бунга қандай қилиб эришиш ҳақида яқин кунларда маслаҳатлашамиз.

Ана шу масалада бугун очил-ган қардошлар кенгашида бўлди. Кенгашда Ўзбекистон, Қозо-ғистон, Озарбайжон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркменистон Со-вет Социалистик Республикалари-нинг раҳбарлари, қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг вазирлари иш-тирок эдилар. Улар ўз иш тақ-рибларин билан Ўртоқашадишлар пахтадан юқори ҳосил олишга эри-шиш билан бирга яхши ривожлан-ган чорвачиликка эга бўлиш ва-зифасини қандай қилиб ҳал этиш ҳақида маслаҳатлашиб олдилар.

Пахтакор республикалар қиш-лоқ хўжалик ходимлари кенгаши-нинг ўртоқ Н. С. Хрущев иш-тирокда Тошкентда бўтазилла-ганлиги республикамиз меҳнаткаш-лари ва Ўзбекистон партия таш-килотли ҳаётида гўят катта воқеа-дир. Бу кенгаш пахтачиликка ян-ги прогрессив усулларин жорий қилишда муҳим роль ўйнаган. Ўртоқ Н. С. Хрущевнинг бево-сита ташаббуси ва иштироки бил-ан 1954 йил ноябрь ойида Тош-кентда бўлиб ўтган кенгашдан ке-йинги энг улкан йиғиндир. Никита Сергеевичнинг Ўзбекистонда бешинчи марта бўлиши. Унинг республикамизга ҳар бир келиши калдрларимиз пахтакорларимиз учун катта мактаб бўлди. Халқ хўжалигининг ҳамма тармоқлари-да бўлгани сингари совет пахта-чилигида ҳам рўй берган жуда катта бўзариллар ўртоқ Н. С. Хрущевнинг номи билан чамбар-час боғлангандир. Квадрат-уялаб кенгит экиш ва гўза қатор орала-рини икки томонлама ишлаш да-дил жорий қилинганлиги, пахтачи-лик эндиликда техника тараққи-етининг мустаҳкам негизда ривож-ланаётганлиги, пахтакорлар меҳ-нати тобора енгиллашаётганли-ги — буларнинг ҳаммаси қардо-нимиз Никита Сергеевич Хрущев доғишмандлигининг самарасидир. Фақат шу туйғайлигина республи-камиз ўтган беш йил ичида она-Ватанга уйдан олдинги беш йил-данга қараганда 2 миллион 250 минг тонна кўп пахта берди.

Партия ва ҳукуматимизнинг, КПСС ленинчи Марказий Комитет-тининг доимий ёрдами ва ҳамхўр-

лиги билан Ўзбекистон Совет Иттифоқининг асосий пахта баа-сига айланди. Совет халқлари дўст-лигининг буюк оиласида ўз бахти-ни топан ўзбек, тожик, туркман, қирғиз, қозоқ ва озарбайжон пах-такорлари традицион социалистик мусобақани йил сайин давом эт-тириб, мамлакатга тобора кўп ва юқори сифатли арзон пахта етқа-ви беришни ўзларининг интерна-ционал, ватанпарварлик бурчлари-деб билимоқдалар.

Қардош республика пахтакорла-рининг доимо амалий ёрдам ва маслаҳат олиб келаётган Ўзбеки-стон пахтакорлари бу йил сув тан-қислиги натижасида юз берган қи-йинчиликларни фидокорона енгиб, мўл ҳосил этиштирдилар. Шу кун-га қадар Ватан хазинасига 2 мил-лион 800 минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» тўқилди. Хоразм обла-стининг азамат пахтакорлари респу-бликамизда биринчи бўлиб соци-алистик мажбуриятларини бажар-дилар. Самарқанд области галаба-рапортини бериб, мажбурият ҳи-собига пахта топширмоқда. Тош-кентлик пахтакорлар ҳам маррага тобора яқинлашиб бормоқдалар. Вазифа — илгорлардан ўрнат-олиб, бутун куч ва воситаларин йиғим-теримга тўла сафарбар этишдан, йиғим-теримнинг яқун-ловчи, ҳал қилувчи даврида меҳ-натда зўр ғайрат, уюшқонлик ва жасорат кўрсатиб, ҳар қандай қи-йинчилигини сабот ва матонат бил-ан енгиб, олинган социалистик мажбуриятнинг сўзсиз бажарили-шини таъминлашдан иборат.

Давлат манфаатлари пахта этиш-тиришни тез кўпайтиришни талаб қилади. Республикаимиз пахтакор-лари етти йилдининг охири йи-лида 4 миллион тонна пахта бе-ришни пахтанинг ялли ҳосилини эса 20 йил ичида йилга 7 мил-лион тоннага етказишни мўлжал-ламоқдалар. Бу вазифани пахта майдонларини кенгайтириш, суғо-қилдирилган ерларни тезлик билан кўпайтириш ва улардан яхшироқ фойдаланиш, гўза парварлишини механизациялаш йўли билан ҳо-силдорлигини ошириш орқали ҳал қилиш мўмкин. Ҳар бир колхоз-ва совхоз яқин йиллар ичида пах-та ҳосилдорлигини гектаридан ка-

мида 25 центнерга етказиши ло-зим.

Ўртоқ Н. С. Хрущев КПСС Марказий Комитетининг партия XXII съезидига қилган ҳисобот док-ладид пахтакор республикалар олдида икки вазифани — асосий экин бўлган пахтадан юқори ҳо-сил олишга эришиш ва яхши ри-вожланган чорвачиликка эга бў-лиш вазифасини қўйди. «Пахта-кор районлар саноат учун кўпроқ пахта этиштириш билан бир вақт-да, — деди Никита Сергеевич, — чорвачилик учун ем-хашак баа-сини вужудга келтириш тўғрисида ҳамхўрлик қилишлари, аҳолини гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар билан таъминлашлари лозим. Бу-нинг учун алмашлаб экинни син-чиқлаб ўрганиш ва шундай қилиб, пахта этиштиришни кўпайтириш билан бирга ем-хашак этиштири-ши ҳам кўпайтириш зарур».

Республикамиз қишлоқ хўжа-лик меҳнаткашлари ўртоқ Н. С. Хрущевнинг бу қимматли масла-ҳатига ва бугун очиладиган ке-нгашнинг кўрсатмасига амал қи-либ, пахта этиштиришни тўхтовсиз кўпайтиришни, гўшт ва сут этиш-тиришни узлуксиз ошириш билан бирга қўшиб олиб боришни ўзла-рининг асосий вазифаси деб била-дилар. «Пахта ҳам, гўшт ҳам, сут ҳам мўл бўлсин!» деган қақирқ уларнинг жанговар шорига айла-нади.

Маълумки, яхши ривожланган қишлоқ хўжалиги бўлмаса, қиш-лоқ хўжалик маҳсулотлари мўл-қўл бўлмаса социалистик эконо-мининг равнақ топиши мўмкин эмас. Қишлоқ хўжалигини тўхтов-сиз юксалтириш учун кураш — коммунисттик жамият қуришининг энг муҳим шартидир, бу ҳақига-тан умумхалқ ишидир. КПСС XXII съездининг тарихий қарор-ларидан руҳланган ва ўртоқ Н. С. Хрущевнинг республикамизга ке-лишидан бениҳоя хурсанд бўлган совет Ўзбекистонининг меҳнаткаш-лари социалистик саноат ва қиш-лоқ хўжалигининг барча тармоқ-ларини зўр бериб юксалтириш учун ўзларининг куч ва ғайратла-рини сира аямайдилар, мамлака-тининг сира аямаллигини, мамлака-тининг коммунизм қуришида янги-дан-янги галабаларга эришадилар.

Н. Меламед фотомонтажи.

ЛЕНИН БЕРГАН ҚАРДОШЛИК БАЙРОҒИ БАЛАНД ҲАР ВАҚТ, ОЗОД, УЛУҒ ВАТАНДА ҚАРДОШЛИКНИНГ ЎЗИ БАХТ

ТУРСУНОЙ ОИЛАСИ БИЛАН 400 ТОННА ПАХТА ТЕРДИ

Мана, Башар хола ҳали кунги кутаришмасдан эгат оралаб катта пайкалга йўл олди. Она ўша пайкалдан бетиним сузаётган зангори кемаларга завиқ билан боқди.

Хола мўлжаллаган жойига— сув бўйидаги мажнун тоғлар тағига етиб келди-да, қўлини ҳавода ўйатиб болаларини по-нуштага чақирди.

Она товушини эшитиб, Турсуной ҳам, унинг ёқинлари Султон ҳам, синглиси Инобат ҳам қарашди. Ленин ишчи қизларини, машиналари руллари-ни дилиб ушлаб олган интилар эди.

Турсуной Охунова бу йил мавсумда ўз машинаси бункиридан эл хирмонига қанда 350 тонна «оқ олтин» тўқаман деб сўз берган. Унинг бригадаси аъзолари 110 гектар ерининг ҳар гектаридан 50 центнердан ҳосил кўтариш тўғрисида аҳамият қўйган. Ахир, Турсуной ўзининг жановар чак-чирин билан серкўш республика-нинг ўнлаб-юзлаб хотин-қизларини терим машиналари рулга ўтқизди. Ўз районидан ўнлаб оқ олтинчи қизлар билан 310 тонна пахта терганидан ҳақида Москвада катта Кремль саройи минбаридан туриб рапорт берганида кадрдонимиз Никита Сергеевич Хрушчев «бир киши юз кишининг ишини қилади, балки» деб ўзбек қизига ютсақ баҳо берди.

Мана шуларнинг ҳаммаси Турсуной бу йил ҳам маррага эртақот етишга, эл-юрт олдига ёруғ юз билан рапорт беришга ундайди.

Ойназор болаларини по-нушта қилиб олганга қўйдири. Дастурхон устидан суҳбат бош-ланди. Баптар хола ҳар кунги

Турсунойнинг қанча пахта тер-ганлиги, йиллик план қанча ба-жарилганлиги тўғрисида сўраб туради. Ҳозир ҳам ган шу ҳақ-да кетди.

— Гайрат қилишимиз керак ойиқон, — деди Турсуной, — унумли ишласек, қабул пункти-га мўлжалдаги ҳосилни топши-ра олсак...

— Ҳаракат қилиш керак, бо-лам,

Турсуной бригадаси аъзола-ри жонажон партиянинг XXII съезди очилиш арафасида гектаридан 35 центнердан «оқ олтин» кўтариб, йиллик пла-нини ортириб бажарган эдилар. Ўшанда Турсуной 220 то-нага киши пахта терган эди. Бугун-чи, бугун гектаридан олтин ҳосил 45 центнердан эди. Турсунойнинг ўзи терган пахта 270 тоннадан ошди. Султон ва Инобатларини бил-ан бу ошди хирмонига машина-лар бункирларидан 400 тонна-дан ортиқ «оқ олтин» тўқибди. Башар холанинг қувончига қу-вонч қўшилиб кетди.

Ҳали далада ҳосил кўп. 50 центнердан деган аҳли-паймон-нинг урдасидан чикпи учун ҳамма имконият бор. Тошкент об-ластининг барча пахтақола-ри улуғ партиянинг XXII съезди қароридан, ш у съездида кадрдонимиз Никита Сергеевич Хрушчевнинг қилган доқладларидан бениҳоя руҳла-ниб, астойдил ишламоқдалар.

Турсуной ҳам, Султон ҳам, Инобат ҳам ўша ўз қардон ха-минелари рулга ўтқизилар. Улар машинага ажратилган парталардаги «сўғит» «оқ ол-тин»ларини теришга киришил-лар. Далада кўдратли машина-ларнинг гулдуроси янгради.

У. ЖОНГИТОВ,
Чирчиқ районидagi Кирон
помили колхоз.

СУРАТДА (чапдан ўнган): Урта Осиё республикалари, Озарбайжон ССР ва Қозоғистон жанубий областларининг қишлоқ ҳўжа-лик ходимлари кенгашининг қатнашчиларидан бир гуруҳаси, С. ҒИНИҲҲАЕВ (Тожикистон ССР), Д. МАХРЕМОВ (Туркменистон ССР), Х. НАЗИРОВ, М. ЖАЛОЛОВ (Ўзбекистон ССР), А. АСЛОНОВ (Озарбайжон ССР), М. ТОШМАТОВА (Тожикистон ССР), О. ЭРСАРИЕВ (Туркменистон ССР), К. АХМЕДОВА (Ўзбекистон ССР), Х. ТУРДИЕВ, Х. ГУФРОНОВА (Тожикистон ССР), Б. АХМЕДОВ (Озарбайжон ССР), Т. ЮНУСОВ, А. ТОШИРОВ (Қирғизистон ССР), Д. ОТАЖОНОВ (Туркменистон ССР), В. Савостьянов фотоси.

СЕЛЕКЦИОНЕРЛАР БУРЧИ

С. С. КАНАШ,
Ўзбекистон ССР Қишлоқ ҳўжалик
институтининг Пахта селекцияси ва
уруғчилиги илмий-тектириш
институтининг директори.

Пахта селекцияси ва уруғчилиги яхши йўлга қўйиб пахтачиликни ривожлантиришда жуда катта аҳамиятга эга. Шунинг учун ҳам пахтакор республикаларда зонал селекция станциялари, республика уруғчилик-назорат станциялари тўзилади. элита-уруғчилик ҳўжа-ликларининг кенг тармоғи вужудга келтирилади. пахта тозалаш заводлари ҳузурида уруғ-чилик лабораториялари ташкил қилиниди. Бу-ларнинг ҳаммаси пахта уруғчилигини бирмун-ча таътибга солиш имконини бери.

Қўллаб олинлар ва селеционерлар пахта-нинг серхосил, тезпишар, узун толали янги навларини яратиш устида самарали ишламоқ-далар.

Кейинги 10-12 йил мобайнида Ўзбекистон-нинг асосий пахта даладарига юқори ҳосилли, вилт касаллига анча чидамли, тезпишар 108Ф нави пахта, анчагина майдона аса 138Ф, С-450-555 нави каби юқори ҳосилли пахта энжолмоқда. Қоракалпоғистоннинг шимо-лий районларида аса КН-1083 тезпишар на-ви пахта чикити энжолмоқда.

Пахтачиликни ривожлантириш масаласи селеционерлар олдинта янада тезпишар, сер-хосил ва юқори технология кўрсаткичларга эга бўлган, кўпроқ тола берадиган, айнаса вилт ва бошқа касалликларга чидамли, ҳосил-ли машиналар билан йиғ-сўриб олишга қу-лай бўлган пахта навларини яратишга асосий ваифа қилиб қўйди. Олинлар ва селеко-нерлар бу соҳада анчагина ютуқларни қўлга китиришлар.

Масалан, 1959 йилдан бошлаб Ўзбекистон-да пахта даладарига, Қоракалпоғистонда С-4727, 149Ф, С-1622 С-6002 ва КН-1083 каби янги навлар энжолмоқда. Шу билан бирга қи-шлоқ ҳўжалик ишлаб чиқариши ва тўқимачи-лик саноати талабларига янада ўлдароқ жа-вор берадиган пахта навларини яратиш усти-да иш олиб боришмоқда.

Бу йил республикада 330 минг гектар ерга юқоридаги янги пахта навлари энжол-ди. Шу билан республикада бешинчи марта на-в

алмаштириш бошланди. Ҳозир энжолётган 108Ф, 5904И навларини янада ҳосилдор, халқ-хўжалиги учун қимматли совет ва илгичқа то-лали пахта навлари билан алмаштиришнинг 1965 йилда тўла тугаллаш учун ҳамма имко-ният бор.

Бунда Қоракалпоғистон АССРнинг шимо-лий районларида энжол келинаётган КН-1083, шунингдек республиканинг шимолий рай-онларида энжолётган 108Ф нави серхосил вилтга чидамли, 108Ф навига нисбатан 15-18 кун тез пишилаган С-3505, С-3506, КН-1988, С-1973, С-5528 каби янги навлар билан ал-маштирилади.

Тошкент ва Самарқанд областларининг тоқ-ла янги жойлашган районларида, Қоракалпо-ғистон АССРнинг ўрта зонасида, Туркмени-стон ССРнинг Тошоваз областида, Қозоғистон-нинг бир қанча районларида 108Ф га нисба-тан бирмунча тезпишар, йирик қўсақли С-4727 ва шунингдек навлар қўлайтирилган С-4769, С-6230 каби навларини янги мақсадга мувофиқлар. С-4727 нави 108Фга нисбатан 8-10 кун илгари пишиб етилади ва 2,5 про-цент кўп тола беради. Бу навлар пахта иш-чи ҳосилни совуқ тушунга қадар йиғиштириб олиш ва ҳосилдорлигини анча ошириш имко-нияти беради.

Пахта етиштирувчи асосий районларда 108Ф нави серхосил, вилтга чидамли ва то-ласи сифатли 149Ф, С-1622 навлари билан алмаштирилади. Бу навларнинг толаси 108Ф-га қараганда 2 миллиметр вази ва сифатли-лир. С-1622 нави аса 2 процент кўпроқ тола беради. Шу билан бирга ҳосиллини машина билан йиғи-сўриб олишга қўлайроқдир.

Олинлар барча кўрсаткичлари жиҳатидан 108Фга нисбатан анча устуни турадиган 152Ф, 154Ф, 3 р-7, С-1854 каби янги серхосил на-вларини ҳам қўлайтиришмоқдалар. Серхосил, кў-проқ тола берадиган 153Ф, С-1944, С-1759,

Кўп тола берадиган пахта навларини яра-тиш селеционерлар олдинта турган муҳим ва-зифадир. Чунки пахтадан бир процент кўпроқ тола олinsa, бу — миллион сўмлаб қўшимча фойда келтиради.

Селекция ва уруғчилик соҳасида анчагина муваффақиятлар қўлга киритилди. Бироқ, жиҳдий қамчиликлар ҳам мавжуд. Бу қамчи-ликлар пахта етиштиришнинг қўлайтириш ва селекция сифатли тола билан таъминлашга тўқилиш қилмоқда. Пахтанинг тезпишар навларини етиштириш — селеционерлар ол-динта турган аниқ шундай ағвал вазифадир. Ҳосилнинг 80-85 проценти 15-20 октябрда навлар тўла пишиб етиладиган тезпишар пахта нави яратилсагина, пахтачиликни комплекс механизациялаш ва кўзги-кички ишларини ўз вақтида бажаришга имконият яратилган бў-лув эди.

Ҳамма пахта етиштирувчи мамлакатларда тарқалган ўзининг вилт касалликларига чи-дамлилигини ошириш проблемаси ҳали ҳам тўла ҳал қилинган эмас. Шунинг таъкидлаб ўтиш лозимки, вилт касаллигини вужудга келтирувчи сабаблар тўла ўрганилмаган. Шунинг учун ҳам бу халфли касалликка қарши бевосита кураш олиб бориш методлари ишлаб чиқилмаган. Бизнингча, ўша имкониятни се-лекция ва генетика наларияси, тўғриван озик-ланнинг физиологияси соҳасида таъкидот иш-ларини анча қўлайтириш лозим.

Пахта уруғчилиги соҳасида ҳам жиҳдий қамчиликлар мавжуд. Янги навлар пахта уруғ-чилиги қўлайтириш, элита ҳўжаликлари ва уруғ-чилик ҳўжаликларидаги ишлар талабга жавоб беришди.

Тола олишни қўлайтириш ва пахта толаси сифатини яхшилаш масалалари ўчумаллаёт-ган аҳамиятга эга бўлган муҳим вазифалар. Шун-нинг учун ҳам пахта етиштириш соҳасидаги а-мас, балки тола етиштириш соҳасида ҳам давлат планларини белгилаб қўйиш мақсадга мувофиқ бўлув эди.

Селеционерлар ва уруғчилар партия ва ҳукуматнинг доимий қамқўриликларига жа-воб пахтачиликни янада юксалтиришдек му-ҳим ишга ўларнинг муносиб ҳиссаларини қўшади.

ТОШКЕНТ — ИВАНОВО

ҲАМКАСБ ДУҒОНАЛАР

Марҳамат Нўлдошева ҳаёгонда. Бу ҳаёгон шойли партиянинг тарихий XXII съезди давом этиб турган кунларда бутун қалбни қоплаб олган эди. Нега ҳаёгон-ламмасин! Ахир, унинг дугонаси, ҳаммаси, бир неча бор учрашган, доимо маслаҳатлашиб турган азиз дўсти Юлия Вечерова таби-руқ минбардан туриб, бутун пар-тия олдига барча тўқимачилар но-мидан сўзлади.

Дугонанинг нутқини ўқид экан, Марҳамат беихтиёр қўлга қалам олди.

Ҳали нимадан бошласин? Съезд арафасида ўзининг КПСС аъзоли-га қабул қилинганиданми, ёки бригадасига коммунист мехнат коллективига деган шарафли ном бе-рилганиданми?

«Қимматли Юлиячон! — аса бошлади Марҳамат. — Съездга сўзлаган нутқини эътибор қўйиб билан ўқиб чиқдим. Менинг ҳам номини тила олибсиз. Эришай-ган муваффақиятларимда Марҳа-матхонинг ҳам ҳиссаси бор, деб-сиз. Раҳмат!

Сизнинг бизга қўрсатган ёла-мининг олдида менинг маслаҳат-ларим раёбдан тоқти.

— 30 мингдан ортиқ киши 1965 йил даражасида ишлайоти, — тарихий XXII съезд минбар-дан минбар деганида, Сиз бош-дан ватанпарварлик ташаббусига қамчиликларини ҳамма ҳаётда қўшилган, 1196 йилгидан, тўқу-вчи ва газилабга қўл босувчи из-нигиздан бориб, мехнат унвонли-рини жиҳатидан 1965 йил даража-дан ҳам ўзиб кетди. Натижага қорғамиз пландан ташқари 687 минг 800 сўмлик газилаб ишлаб чиқарди.

Хуллас, Сиз бизнинг комбати-мига келиб кетганингиздан бўйи-жузда кўп янгиликлар бўлди.

Дугонанинг Марҳаматхон.

М. АБДУРАИМОВ,
Тошкент тўқимачилик комби-нати.

УНУТИЛМАС ЎН БЕШ КУН

Москва! Илгор инсоиятнинг йўли юлдузи, нажот ва умидохи, улкан юртанимнинг қалби Мос-ква гўяг гўзад, дилрабо!

Саҳий кўз, Осмон артилган ши-ша.

Аскардек саф чеккан қамчи ко-мот олтин бадқоли навжувон ла-қаётлар бу шаҳри азимга оқиб ке-лаётган делегатларни, ҳурматли меҳмонларни бир кўзи кўчиди «Хўш келибсиз!» деб кўйиб тур-гандай... Меҳнаткаш кўйиб кўнги-онлар билан бинолар, гўмбаз пеш-тоқларга, гулбўй-қибноларга ни-гичқа олтин денталар — нақилла-солиб шаҳар ҳуснига ҳуси қўш-ган. Ҳар ерда тағнага — байрам нафаси, шодона кўтарини руҳ ҳўмрон. Жаҳон қалбнинг икки кўзи Москвада.

Кўп тарихий воқеаларнинг гу-ноҳи, мармар тошларига Ватани-мининг нахрамонлиги битилган, мўйиналар мўйинаси Кремль-да ҳар бир гишти ҳам азизга ҳа-табдор! Чунки бу жойлар ҳар бир гишт улғу Ленинни кўрган, Лениннинг сўзини шикитган. Ана шу муқаддас олиб лароҳда инсо-ият тарихида фахрли қалбиди, фахрли қалбиди, Ленин буюк мазни ва ҳаёгонга эга улғу бир ноқеа бўй-борди. Замонамизга лойик ақойиб санъат мўйинаси — бағрон сен-нурга чўйилган Съездлар саро-йида Совет Иттифоқи Коммуни-стик партиясининг яқин коммуни-стик ортигани жарчиси буюк XXII съезди очилди. Бу улғу айём — бутун прогрессив инсоният тари-хи ва хотирасида абадий нақша-либ қолади.

Содик Ленинчи, партиянинг то-лас ва филофоканжисчи комму-низм ва халқ бахт-саодатининг оташин, азамат қўрашчиси Ни-кита Сергеевич Хрушчев тоғбунага кўтарилиб Ленин партиясининг 82 миллион киши муҳожирасидан ўз-ган янги ҳаётининг эълон қил-ганига, ажаб! ҳашаматли саройга кўчи кириб келгандай бўлиб-ю биринчи ҳаммаи нурга тақд-қилиди.

Уртоқ Н. С. Хрушчевнинг КПСС Марказий Комитетининг ҳисоботи ва Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Программаси тўғри-сида қилган Ленин даҳоси ва до-нолиги билан сўғрилган, мазмун ва маънолар чаммаси бўлган до-к

ладлари прогрессив инсониятнинг идеали — коммунизм асрини, марксизм-ленинизм тоғларининг эл-зўратасини ифода қилгандай, зўл-зўлмат, юсоқ, юсоқлар дўнбис — империализмининг эми-ришиси мутоқидидан дарак бе-радиган бир кўдратли бонг бўлиб жаҳонга таралди.

СССР халқларининг қардошлик оиласида ўз фўнини тоғпан ва эн-диликда коммунизм жамияти ку-раётган социалистик миллатлар партиясини сиебастининг нақала-тўғри эканлигини кўп йиллик тар-ихий таърибада кўришди. Шу-нинг учун халқимиз бахту фа-роволини, эрқу озодлик берган жонажон партияга бениҳоя ши-нодарлар, унинг меҳру муҳабба-тини юракдан ардоқлайдилар. Н. С. Хрушчев бошчи Ленинчи Марказий Комитетининг партиядан ва халқдан аллақачон ажра-либ қолган, партияга ҳам, халқ-қа ҳам ишовини йўқотган анти-партиявий факционелар тоғпан-лиги тор-мор келтирилганли-ги, шахси сиринишнинг зарарли оқи-батлари тўғрилганлиги ва пар-тия ҳаётининг ленинча нормалар-тикланганлиги халқимиз учун жу-да катта бахтдир. Ленинчи партия ўз сиебаст билан жаҳондаги воқе-аларнинг бутун ривожига жулда қатта таъсир кўрсатмоқда. Унинг гўлти, сира енгилмас илзлари бутун инсониятнинг коммунизм қўлбоғига олиб борадиган тарихий йўлини ёритиб турмоқда.

Ўн миллионли коммунистлар партиясининг вакиллари орасида мен Вячеслав Алексеевич Кар-пинский, Елена Дмитриевна Ста-сова, Николай Александрович Алексеев, Федор Николаевич Пет-ров сингари Ленин билан ҳам-нафас бўлиб, шу улғу биного би-ринчи гишт қўйган меҳна комму-нистларини қолхоз-совхоз дала-ларининг қасдамқаларини, ёни ва маданиятнинг пешкади абадила-рини, партия ва ҳукумат ҳоҳимла-рини, дахту чўлга гулгула солган маршларини, бўлиб ўтган жанглар-да шон-шуврат қозонган офицер-лар, генераллар ва ёш қарбўйла-рини кўрдим. Ана шон-шавкат, ана

Я Ш И Н,

бўзучи, КПСС XXII съезди делегати

□ □

шукўҳ-салобат! Сўзга чиккан ўр-тоқларнинг нутқидарига бизнинг «Тинчлик, Меҳнат, Озодлик, Тенг-лик, Бирозларлик ва Бахт-саодат» сўзлари ёзилган байроқни баланд кўтарган партиямизга айтилган муҳаббат ва миннатдорлик сўзла-ри жангиллади.

Қардош коммунистик ва ишчи партияларини делегатларлари бо-шчилигида съезд трибунасида тур-иб ўз халқларининг фикр-гўй-ларини ифодалаб, бизнинг газила-ларимиз ҳақида халқонлариб, тўд-қилиниб, иштирок билан таъкид-ларди. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг янги Програма-си ҳақини учунгина эмас, бутун инсоният учун бир машаъл сян-гаон тарихий аҳамиятга эга, бу бизнинг коммунистик эртამиз деб сўзлади.

Айниқса Осиё ва Африка ҳўжа-лари съезд ишини зўр қувонч-ва марок билан қуватиб дойдилар. Икки буюк киттиланг шаҳар ва кишиклариди. Нигера ва Нил. Ганг ва Меконга қирғоқларда боғбан сарп социализм сўзи охан-ро бўлиб, эзилган, қафанга до-ҳонавий халқларини ўзига маф-тун қилашмоқда.

Съездинг қайноқ бағридан отилган: «Револуционер Куба-ниш!» — деган наъра жаҳон қу-лоғида халқ-халқ жангиллаб ку-рибди. Американинг Герр-хот де-ган турмасыда минг азоб-қийноқ-ларга дучор бўлса ҳам ёш оғилла-лазат қалбини буюкманг Гейор Уинстон трибунага киши билан бутун съезд уни оқиндилар. Ин-сон қонига тўймаган, Хиросима, Нагасаки қабристониди қахқаҳа урган «сарин обис» бу ёнқур ин-соннинг икки кўзидан элини ўғир-лаб, кўр қилиб қўйган. Ленин у-зулматнинг қоронғулик орасидан қизил юлдузди Кремлин, нураф-тун «Саройни, чехраси қулаган, бах-тиёр, хўшфел совет одамларини равшан қўрди.

Хону беклар замонида қон ют-ган, қон қинояларига зўлмиди ер-сувумиз, ош-шонимиз ишқу му-ҳаббатимизга чанг солган шаф-қатсиз бойлар зўлмиди зор қақ-шанга, бағри-дили қон ўзбек эдик. Айниқса аёлларимизни айтмайсу-ми! Уларнинг бошида бир эмас уч қалтак синирди. Ахир ана шун-каб саройида офтобнинг ўзидек гул-гул ёниб ўтирган дондир Ойим Камолова ана ўша дунёдан дод деб чапак қилиб ўтиб кетган жангиллади.

Асрий астибоднинг даҳшатли истеҳкомини емириб, буюғларни парчалаб, халқларга, шу жумла-дан ўзбек халқига озодлик бер-ган Ленин ва унинг Коммунистик партияси бўлди.

Замон-замон бўлиб Сир ва Ам-у-каби азим дарағлардан наф ва халоват қўймай кўш қазабиди даҳшатли буронлар панжасида юрак-бағри эзилган, тилка-тилка бўлган дашт-сахроларини халқига қайғирди. — Мирзақўлнинг, та-ш на лабига оби ҳаёт етказилсин, — деб Совет давлати номидан Ленинчи Декретга имзо чеккан Бирин-чи бўлди.

Жаҳолат, саводсизлик халқи-миз тинчасини қуритган, турли-туман оғир иллатлар, касалликлар қалбини буюкан эди. Ана шулар-га қарши дастлабки ҳаммаи бошланган. Туркистон халқларига шу жумладан ўзбек халқига ҳу-ва шифо ёқотини — унинг Али-шер Навоий сингари буюк шоир-лар, Абу Али ибн Сино, Беру-ний, Улўғбек сингари олимларини-нинг бебаҳо меросларини халққа берган, ардоқлаган ҳам Ленин. Коммунистик партия бўлди. Ўзе-бекистон бошқа қардош халқлар де-нирел ёруғ ва кенг йўлдан бориб, таракли ва фаровонлигини шундай чўқисига кўтаришди, эндиликда у бахт ва зиф талас халқларга машаъл бўлиб парлаб турмоқда.

Мирзақўл, Марказий Фарғона, Қарши даштларига қулган боғу-бўстонларнинг ҳўс-жамолида, ян-гидан-янги қурилаётган элентро-

станцияларда, қад кў-тарган шаҳарлар, за-водлар, фан-техника саройларида, одам хи-матига солинган бе-мағнаб таълим оина-ларида, кенсаларимизнинг ну-роний юзлариди. «Зангори ке-маларни» пахта денгизига сурган Турсунолар газилабсизда, Ўзе-бекистон атомчи қизлари қанфиди, Ҳамза, Гафур Ғулом каби азамат шоирларимизнинг жанго-вар шеърлари, жажки-жажки не-вараларимизнинг бахтида Ленин ва унинг партиясини кўрамиз. Шун-нинг учун ҳам ўзбек халқи Лени-дан ва унинг шойли партиясидан беҳад миннатдор!

Ўзбекистон Коммунистик пар-тияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов нутқи республикамиз меҳнаткашлари номидан съездида берилган ваъда-онт бўлиб жангил-лади.

Эндиликда бутун қучқуввати-мининг, меҳру-муҳаббатининг шон-ли партиясининг XXII съезди олдиндаги қўйган улғувор вази-фаларни бажаришга сафарбар қил-моғимиз керак.

Бизни чексиз ҳурсанд қилган яна бир янги воқеа — ўзбек халқи-нинг қардон дўсти, отахони, Со-вет Иттифоқи Коммунистик пар-тияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Никита Серге-евич Хрушчевнинг республикамиз-га келиши бўлди. Ўзбек халқи улкан Ленинчи, доим халқ бахт-саодатини йўловчи, ҳормас-толмас қурашчиси табири қиларкан, ўзи-ни бахтиёр деб билди. Халқлар дўсти ва раҳбари Никита Серге-евич Хрушчевнинг бу галги келиши ҳам, унинг маслаҳат ва айтган сўзлари, ёрам ва меҳрибонлиги кўрсатиш республикамизнинг му-ҳаббат, ҳўсига-ҳўси бўлди. «Пах-такор» (Ўзбекистон) футболчилари Афғонистоннинг терма футболчи-лари командаси билан учрашил-лар.

Меҳмонларни Ўзбекистон фут-бол федерациясининг раиси ўртоқ Р. Исмоялов табриқлади. Афғо-нистон ва Ўзбекистон гимнари янгради.

Ўйин бошланиши билан майдон «Қизил Ўзбекистон» «Правда Востока» ва «Ўзбекистон Сўр» бирлашган нашриятининг басмаҳонаси, Тошкент шаҳри Р. 01794.

ХРОНИКА

СССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Владимир Ефимович Семи-частный СССР Министрлар Со-вети ҳузуридаги Давлат Ҳавфси-злик Комитетининг раиси қилиб тайинланди.

СССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Владимир Ефимович Семи-частный СССР Министрлар Со-вети ҳузуридаги Давлат Ҳавфси-злик Комитетининг раиси қилиб тайинланди.

Қаҳна ПАХТА тоғшариди?

Ўзбекистон ССР областларида пахта тайёрлашнинг, ҳосилни қоп-қанорсиз ташишини бориши тўғрисида 1961 йил 14 ноябрдаги бўлган МА Ё Л У М О Т

(Пахта тайёрлаш — планга нисбатан, машина терими ва ҳосилни қоп-қанорсиз ташиш — мажбурийта нис-батан процент ҳисобиди)

Областлар	Пахта тайёрлаш			Пахтини қоп-қанорсиз ташиш
	Бир кунга	Машина берси	Машина терими	
ХОРАЗМ	0,78	106,34	43,42	63,76
САМАРҚАНД	0,28	101,42	48,47	136,08
Тошкент	0,40	92,58	52,96	111,22
Андижон	0,24	88,92	36,72	122,14
Қоракалпоғистон АССР	0,94	85,64	24,81	57,49
«Сурхондарё»	0,19	82,46	52,18	106,09
Бухоро	0,30	77,24	21,15	69,32
Фарғона	0,34	75,06	10,84	87,56

ХАЛҚАРО УРТОҚЛИ